

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Velika Colnarska ulica št. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprejek, Ljubljana.
Čekovni račun št. 14398.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din začasno 6 Din.
Za izposojništvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglasi:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisajte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., štev. 43
Četrtna
»Naprejek« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo
Kmetско-delavske zveze
Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

„Boji in napredek Meziških rudarjev“ pred sodiščem.

Dne 12. t. m. se je pod predsedstvom v. ds. s. Mladiča vršila po novem tiskovnem zakonu pri deželnem kot tiskovnem sodišču v Ljubljani razprava proti učitelju s. Möderndorferju iz Mežice radi citata na str. 32 njegove brošure »Boji in napredek meziških rudarjev«, ki jo je izdal letos majnika meseca. V tej brošuri s. Möderndorfer opisuje razvoj delavskega gibanja v Mežici in med drugim tudi navaja, kaj se je doslej vse storilo za tamošnje delavstvo. Brošura opisuje vse naprave v korist prebivalstva in navaja, da je glavni vir dohodkov za vse naprave precejšnja davčna moč občine. Meziški rudnik mora od obilnih svojih dohodkov plačevati po zakonu precejšnje davke, doklade teh davkov pa pripadajo krajevnim ustanovam. Ko sodr. Möderndorfer podaja poročilo o vsem tem, tudi navaja, da pridobitev teh dokladov za občino in njene svrhe ni bila lahka stvar, ker rudnik ni opustil pravnih sredstev, ki so mu bila na razpolago, da si davčno breme olajša. V brošuri pa s. Möderndorfer tudi navaja, kaj je on sam kot član krajevnega šolskega sveta, kot učitelj in kot državljani ukrenil, da paralizira prizadevanje rudnika po zmanjšanju davčnega bremena in da doseže dejansko izplačilo vseh davkov in doklad, ki jih je po njegovem naziranju rudnik dolžan plačati. V tem pogledu v svoji brošuri citira pismo, ki ga je naslovil dne 14. julija 1925 na velikega župana v Mariboru in v katerem omenja, kar je baje zvedel o postopanju nekaterih krajevnih činiteljev ter prosi velikega župana od pomoči v korist šoli in državi. Ne zaradi ostale vsebine navedene brošure, nego le radi tega, ker je to pismo citiral, je bil postavljen s. Möderndorfer pred sodišče. Tožijo ga meziški rudnik, rudniški ravnatelj Bargate, rudniški uradnik Konstantin Ryndin, bivši davkar Zazula in veliki župan mariborske oblasti — vsi samo radi istega citiranega pisma. Na razpravi dne 12. t. m. je zastopal tožitelje dr. Novak, odvetnik v Ljubljani, odnosno velikega župana državni pravdnik, s. Möderndorferja pa dr. Viljem Krejči, odvetnik v Ljubljani. Tožniki so očitali s. Möderndorferju, da je spisal navedeno brošuro ne v namenu podati zgodovino delavskega gibanja v Mežici, nego iz zlobnosti, da bi kratil tožiteljem ugled in dobro ime s tem, da jim je očital v inkriminiranem pismu podkupovanje, odnosno podkupljivost zaradi odpisa občinskih dokladov. Temu nasproti pa se je zagovarjal s. Möderndorfer, da je namen njegove brošure bil edinole, podati zgodovinski pregled delavskega gibanja v Mežici in zgodovinsko ugotoviti, kaj se je v korist delavstva vse storilo — v izvrševanju te naloge, da ni mogel preiti preko pisma, ki ga je dne 14. julija 1925 poslal velikemu županu, in da ni tožba upravičena, ko je končno le citiral pismo, ki ga je dejansko pisal. V ostalem pa je šel njegov zagovor za tem, da so se v preiskavi resnično dognale stvari, ki niso bile v redu in v skladu z zakonom, kajti po zaslišanih pričah in izkazanih listinah se je dognalo, da je davkar Zazula, ki je opravljal davčne posle za

meziško dolino, ob času svojega službovanja sprejel iz rok zagrebskega odvetnika g. dr. Mogana, ki je bil pravni zastopnik in davčni referent meziškega rudnika, znesek Din 15.000 brez vsakega pravnega naslova in je ta denar porabil za kritje svojega osebnega dolga, ki ga je napravil že več let prej z izdajanjem samo treh števil nekakega beletrističnega glasila, tiskanega v Gradcu (»Vrh razglednika«). Zagovarja se obtoženi nadalje, da je isti Zazula ščitil rudnik v davčnih zadevah in ga z zasebnimi pismi nagovarjal, da je šola v Mežici, ki se je gradila iz od rudnika plačanih doklad, preluksurizna in končno, da se je po pričah dognalo, da je rudnik dajal in pa ponujal raznim državnim uslužbencem noveletne nagrade, ki so bile deloma sprejete, deloma pa ogorčeno zavrnjene.

Iz dokaznega postopanja se je dognalo, da je davkar Zazula resnično prejel iz rok rudniškega pravnega in davčnega zastopnika g. dr. Mogana darila v skupnem znesku Din 15.000, ki jih je Zazula porabil za plačilo svojega osebnega dolga pri hranilnici. Interesantno je, kar se je iz dokazov konstatiralo, da je namreč g. dr. Mogan — iz Zagreba — vložil dne 6. oktobra 1924 v slovenskem jeziku sestavljeno vlogo, da naj se odpišejo rudniku doklade in je ta vloga bila ugodno rešena že 21. oktobra 1924. Zazula pa je prejel od g. dr. Mogana dne 28. oktobra 1924 Din 2500 in 21. aprila 1925 še Din 2500. Ta dejstva je moral Zazula tudi sam priznati, kakor je tudi priznal, da je res pisal na rudnik pismo, v katerem piše zoper stavbo šole. S pričevanji se je pa tudi dognalo, da je rudnik res dajal uradništvu razne noveletne nagrade, glede katerih nekatere zaslišane priče, rudniški nastavljenici, sploščka niso ničesar vedeli, kasneje pa vendar potrdili tozadevni zagovor obtožencev. Glede teh nagrad je rudniški blagajnik obljubil predložiti sodišču seznam vseh nagrad, ki jih je pri takih prilikah rudnik porazdelil. Ker se dotični seznam sodišču ni predložil, je obtoženec branitelj neko pričo vprašal, kaj je z dotičnim seznamom, pa je priča odgovorila, da so vprašali svojega pravnega zastopnika g. dr. Mogana, ta pa da je odgovoril, da naj se od sodišča zahteva pismeni nalog na predložitev seznama. Na ta nasvet g. dr. Mogana da tedaj seznama niso predložili.

V končnih predlogih so zahtevali obtožitelji krivdorek in kaznovanje in so utemeljevali svoj predlog s tem, da se obtožencu ni posrečil dokaz resnice za žalitev. Zagovornik obtožencev pa je v prvi vrsti uveljavljal, da nekateri obtožitelji sploh niso upravičeni k tožbi, zlasti veliki župan, kateri sploh ni bil žaljen, kajti če bi obtoženec hotel njega žaliti, bi se vendar ne obračal do njega z zaupanjem za pomoč, ne glede na to, da takrat, ko naj bi se vršili dogodki, ki jih ima inkriminirano pismo v mislih, dr. Pirkmajer niti ni bil veliki župan. Ednako je odrekel branitelj upravičenost k tožbi tudi obtožitelju Ryndinu. V stvari sami pa je uveljavljal, da je z ozirom na dane okoliščine ter dejanski namen obtoženčeve brošure treba zadevo premo-

ga zavzemajo obtožitelji. V brošuri so navedena le gola dejstva, med katerimi najdemo tudi inkriminirano pismo, ki je bilo resnično pisano. Z ozirom na namen brošure in golo navajanje vsebine dejansko pisanega pisma se ne more smatrati, da bi bila obtožba upravičena. Nadalje zagovornik uveljavlja, da so se v dokaznem postopanju ugotovila dejstva, ki po njegovem naziranju pri danih okoliščinah zadostujejo za obtoženčev oprostitev. Branitelj omenja dokazana darila, ki jih je prejel davkar Zazula za časa svojega davčnega službovanja od rudniškega davčnega in pravnega zastopnika g. dr. Mogana prilično ob času, ko se je rešila rudnikova vloga za odpis dokladov, vloga, ki je bila podpisana v Zagrebu od dr. Mogana, pa sestavljena v slovenskem jeziku in očitno od osebe, ki je izveščana v davčnih zadevah. Branitelj nadalje navaja, da je bilo podpiranje Zazule brez pravnega naslova, ker je njegov list že leta 1921 prenehal izhajati in je z darovanimi zneski plačani dolg pri hranilnici bil Zazulov osebni dolg. Ko pa so darila bila dana leta 1924 in 1925 ni najti vzročne zveze med darili in podpiranim listom, ki je prenehal izhajati že leta 1921. Branitelj kaže nadalje na to, da so se dognale razne uradništvu daajne nagrade od strani rudnika, ki niso v skladu s predpisi činovniškega zakona, tudi da govore pričevanja od strani rudnika predlaganih priče celo v prilog obtožencu, ker so nekatere priče šele pri ponovnih zaslišanjih morale priznati od rudnika dejansko plačane nagrade in se rudnik brani predložiti seznam teh nagrad, za kar ne bi bilo prav nobenega povoda, če bi dotični seznam ne vseboval dejstev, ki bi utegnili govoriti v korist obtoženca. Branitelj zaključuje, da pri občem namenu brošure, pri golem citiranju dejansko pisanega pisma in pri dokazanih dejstvih ni moč smatrati obtoženčeve dejanje za kaznivo. — Po daljšem posvetovanju je sodišče razglasilo razsodbo, s katero se obtoženi s. Möderndorfer obsodi radi pregreška po členu 52 tiskovnega zakona glede vseh tožiteljev razven glede dr. Pirkmajerja osebno. V svojih razlogih je sodišče navajalo, da bi bilo treba, da obtoženec za svojo oprostitev doprinese strikten dokaz resnice, ki se mu pa ni posrečil. Dokazala so se sicer dejstva, ki niso v skladu z obstoječimi predpisi, kajti smatrati se mora za dokazano, da se je davkar Zazula preveč brigal za korist rudnika in zoper svoje dolžnosti sprejemal darila, vendar pa se ne more že iz tega smatrati za dokazano, da je bil davkar Zazula podkupljen ravno v to svrhu, da je rudnik dosegel odpis dokladov; ni namreč imel s tem odpisom neposrednega posla in tudi ni odločitev ležala v njegovih rokah. Po naziranju sodišča torej potrební dokaz resnice ni doprinešen in je sodišče izreklo krivdorek. S. Möderndorfer je bil obsojen na 1 mesec zavora ter plačilo globe Din 2000, razen tega pa mora plačati tudi osebno odškodnino in sicer davkarju Zazuli in Konstantinu Ryndinu vsakemu Din 1000. — Proti tej razsodbi je medtem že prijavil obtoženec branitelj pritožbo in se bo tedaj ponovno obravnavala še pred najvišjim sodiščem.

Socialpatrioti, OUZD in delavstvo.

Pred meseci smo v »Napreju« poročali, da nameravajo odpraviti ekspoziture OUZD v Šoštanju, Konjicah, Slovenjgradcu in Trzinu. Ostalo časopisje, med njimi tudi »delavsko«, ni zapisalo o tem niti besedice, edino delavstvo v Šoštanju je dvignilo protest zoper nameravani atentat na socialno-zavarovalne ustanove. Že smo mislili, da so merodajni gospodje opustili svoj namero, sedaj nam pa prihaja vest, da smo se motili in da je krivce iskati med pastirji socialpatriotskega »rdečega veletoka«. Ti se namreč resno trudijo oropati delavce še tisto malo drobtin, kar jih je bilo po demontaži socialne politike od strani vlade še ostalo.

Ni zadosti, da so morali izginiti delavski nadzorniki (Mihevc, Petejan, Katauerjeva i. dr.), da se je demontirala cela vrsta posredovalnic za delo, da se sabotira osemurnik, določbe o obratnih zaupnikih itd.; ni zadosti, da je storila vlada vse, kar je mogla, da pritisne delavski razred k tlom. Ne; sedaj prihajajo socialpatrioti, da razrušijo še ono, kar je še ostalo.

Odpraviti ekspoziture OUZD je stara želja samostojnih demokratov, predvsem vseh nesolidnih podjetnikov; in če nameravajo sedaj socialpatrioti ta načrt izvesti, pokazujejo le, da njihovo zavezništvo z batinaši ni samo platonično. Pravijo, da ekspoziture preveč obremenjujejo upravne stroške OUZD. To utemeljevanje je do pičice podobno svoječasno pripovedovanju »Jutra«, da je pri OUZD preveč uradnikov, da ti nič ne delajo, da so predbro plačani, da so pravzaprav gosenci itd. »Jutro« seve ni mislilo vseh uradnikov, namreč samo tiste, ki ne prisegajo na evangelij njegovih eksponentov. Če je mislilo »Jutro« tudi tiste, ki se dajo voditi kakor backi od socialpatriotskih prvakov, a la Golmajer, Likar in Čelešnik, no, potem bi po vsem tem, kar se dogaja, lahko rekli, da je imelo prav.

Namera demokratičnih hlapcev in lizunov v socialpatriotskih vrstah je, sanirati neugodne razmere pri OUZD na račun nameščencev. Med temi gospodi vidimo take, ki ne storijo nobene koraka in ki ne napišejo nobene vrstice zastoj. Pri tem ne mislimo morda na udeležence pri spodaj opisani anketi, marveč predvsem na duševne očite ideje, ki jo zastopajo. Komu bi se pa radi ti gospodi prikupili? Kakšna je cena, ki jo bodo dobili za svoje herostratsko delo? Pričakujejo morda kašen B/IV ali B/V?

Za preteklo nedeljo je namreč sklicala socialpatriotska Stokovna komisija iz Šelenburgove ulice v prostore prosvetnega odseka Delavske zbornice v Gradišcu v Ljubljani nekako anketo, na kateri je bil govor tudi o delavskem zavarovanju. Glavno besedo sta imela uradnika OUZD Stanko Likar in Rado Čelešnik. Bolj zanimiva od podanih poročil je za prizadeto delavsko javnost debata, iz katere se jasno zrcali vsa protidelavska miselnost nekaterih koncesioniranih delavskih »voditeljev«. Zato se omejujemo samo na kratko poročilo o debati, delavstvo naj pa sodi.

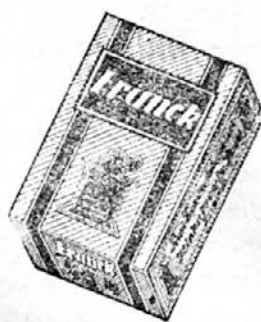

**Kakor je delala že Vaša stara mati,
bilo je pravilno.**

Kuhala je svojo kavo samo s

Pratim Franckovim kavnim pridelkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridelan
k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Anketa o delavskem zavarovanju.

Rado Čelešnik, uradnik OUZD: Pri-
tožbe radi slabega poslovanja urada
nad uradniki so neutemeljene. Urad-
niki izvršujejo samo navodila Osred-
njega urada v Zagrebu. Nad OUZD in
Osrednjim uradom je minister, ki lah-
ko vsak sklep razveljavi. (To pravico
so dali ministru socialpatrioti; zakon,
statut in službena pragmatika so nam-
reč njihovo delo. Poročevalec v skup-
ščini je bil soc. poslanec Nedeljko Di-
vac. Op.) Sem proti ustanavljanju
okrevališč (Sic!), ker nam primanjku-
je bolnic in zdravilišč. (Delavec naj
torej na lastne stroške rekonvalescira
po težki bolezni! Op.) Okrevališča so
le za samce, poročeni jih pa odklanja-
jo. (Zakaj, tega ni povedal.) Neplača-
ne prispevke je od delodajalcev z vso
strogostjo iztirjati. Zaostanek znaša
35% predpisanih prispevkov. (Torej
se pod novo upravo, ki Čelešniku očit-
no prija, ni zmanjšal. Op.) Zamudne
obresti naj se zvišajo od 6% na 14%.
(Ga bodo demokratarški zavezniki za-
ušesa! Op.)

Josip Petejan, uradnik OUZD: De-
lavstvo je treba za socialno zakono-
dajo zainteresirati in se pripraviti na
njene reforme. Če bomo držali roke
križem, bodo to napravili klerikalci
in se pri delavstvu popularizirali.
(Aha!) Pri novelizaciji zakona o zava-
rovanju delavcev utegnemo biti nepri-
pravljene. (Če bodo delali strokovnja-
ki a la Likar, Golmajer, potem že. Op.)
Novelizacija naj se pa ne forsira pre-
več (Čujmo, čujmo!), ker je pri seda-
njem položaju mogoče, da se zakon
še poslabša. (Ali so demokratarški in
klerikalni zavezniki v Delavski zbor-
nici in njihovi poslanci tako nezanes-
ljivi? Op.) Ekspoziturnam OUZD naj
se da širši delokrog. Sem zoper raz-
delitev OUZD na več uradov. (Ga bo-
do demokratarji po ustih. Op.) V de-
lavskih centrih se naj osnujejo mo-
derni ambulatoriji.

Stanko Likar, uradnik OUZD: Za-
hteva se izplačevanje bolniških pod-
por pri ekspoziturnah. Važnejše od te-
ga vprašanja je ureditev zdravniške
službe (in izplačevanje izrednih po-
rodniških podpor, ali ne, g. Likar?) in
ustanavljanje ambulatorijev po vseh
večjih krajih. Namen zakona ni bolni-
ka podpirati z denarjem (tudi pri po-
rodih?) nego mu vrniti zdravje. Dru-
ge stvari, o katerih se je govorilo, so
upravnega značaja, tako n. pr. zmanj-
šanje števila ekspozitur od 18 na 7,
kar sem bil že od nekdaj zagovarjal.
(!!!) Popolnoma odveč so ekspoziture
v Logatecu, Konjicah, Šoštanj, Trzinu,
na Jesenicah, v Kamniku, Gornji Ra-
doni, Murski Soboti, Krškem. Uradni-
ki pri teh ekspoziturnah krađejo denar
delavskemu zavarovanju.

(Ne razumemo, zakaj se Likar ni
dotaknil tudi ekspoziture v Zagorju
ali vsaj zahteval, da se premesti v Li-
tijo, kjer je več zdravnikov. Drugače
je Likarjevo stališče prav zanimivo,
s čemer pa ne maramo trditi, da je
imel že l. 1923. in 1924. pri raznih
demokratarških »reformnih« predlo-
gih svoje prste vmes. Takrat vsaj je
pritrjeval mnenju, da tiči za namera-
vanim odpravljanjem ekspozitur načrti
te ekspoziture pozneje zopet reaktivi-
rati in zasesti z esdeesarji. Če je bil
drugačnega mnenja, zakaj tega že ta-
krat ni povedal! Ima morda kajenje ko-
rajžo? Vse, kar je bil tedaj storil, je
bilo, da je v Delavski zbornici neke
svoje »kunštosti« razkladal. — Je pa
v resnici ne samo »kunšten«, ampak
tudi delaven, tako, da se je nekoč se-
danji ravnatelj Delavske zbornice Jo-
že Kopač o njem izrazil, da je kot biv-
ši tajnik Delavske zbornice nosil vso
zbornico v svoji torbici. — Če je Li-
kar z ozirom na svojo priznano spo-
sobnost, pridnost in nesebičnost opravi-
čen komu očitati njegovo plačo, o
tem naj sodijo njegovi predstojniki, ne

mi. — Iz njega gleda še res povojni
»Schnellsiede-Socialist«, pravzaprav
liberaluh najpristnejšega kranjskega
kova; zato gleda tako-le z viška doli
na uradnike pri ekspoziturnah, ki so
po večini samouki. Ni še namreč po-
zabljeno, da je l. 1922., kljub dani mu
maršruti, pri kovanju službene prag-
matike v Zagrebu zastopal stališče, ki
je večini nameščencev nasprotno. In
Likar je dika in ponos socialpatrio-
tov.)

Jože Golmajer (koga je on zastopal,
nismo mogli ugotoviti): Kot predsed-
nik nadzorstva OUZD (aha!) sem dol-
žan gledati, da se upravni stroški zni-
žajo. Strinjam se s tem, da se število
ekspozitur zmanjša, ker je vseeno, če
piše član n. pr. v Logatec ali v Ljub-
ljano. (Ali je tudi vseeno, če gre član
osebno v Logatec ali v Ljubljano? Ali
je bolje, da komu piše, potem pa dobi
odgovor od tajništva SDS?! Pri eks-
poziturnah je cel kup uradnikov, ki
nič ne delajo (kaj neki Golmajer de-
la?) in upravne stroške zvišujejo.
Zahtevam, da se sprejme v resolucijo
tudi moj predlog, ki sem ga predlagal
na seji Delavske zbornice, da se pri-
ključijo OUZD tudi železničarji in tr-
govska bolniška blagajna »Merkur«.

(Golmajerju se pozna, da je skoro
vsak dan v OUZD pri Likarju in mi-
mogrede še pri kom drugem. L. 1924
je bil glede odpravljanja ekspozitur
še drugačnega mnenja. Seve, takrat
še ni bilo, no, recimo, take Delavske
Zbornice in raznih Zvez. Na zadnji
seji Delavske zbornice je predlagal,
naj se izplačuje hranarina pri eks-
poziturnah; kako naj se to izplačevanje
vrši pri onih ekspoziturnah, ki bodo
odpravljene? Ako je po njegovem
mnenju vseeno, če član piše v Loga-
tec ali v Ljubljano, potem je tudi vse-
eno, če piše mesto v Ljubljano, kar
naravnost v Zagreb ali Beograd. Po
tej logiki je OUZD v Ljubljani sploh
nepotreben! — Golmajer je zadnji, ki
mu pritiče sodba o tem, če uradniki
delajo. V pogledu sposobnosti in de-
lavnosti je Golmajer naravnost šolski
zgod. Dasi sam ročni delavec, klju-
čavničarski pomočnik, so mu zlasti
uradniki-samouki pri srcu. Večkrat
pravi o njih: »Deluc misl, če si natak-
ne špegle, da je že pjonter...« Kaj,
če Golmajer sam ne špekulira, da po-
stane sčasom sam tak »pjonter«? —
Tudi »šparal« bi rad g. Golmajer. Pa
ne morda tako, kakor je on »šparal«
pri Stokovni komisiji. Če mu je, res-
no na tem, naj si ogleda račune za ti-
skovine pri OUZD, ki gredo v stoti-
soče in so mnoge že, mnoge pa še bo-
do postale nerabne. — Da, g. Golma-
jer, če bi bili malo bolj pogledali n.
pr. takrat, ko je bila »Del. Politika«
dnevnik, pa bi videli, da je izgledalo,
kakor da nekateri gospodje niso urad-

niki, ampak redaktorji. Če ste videli
in molčali, pa molčite še sedaj!)

Josip Petejan, uradnik OUZD: Z re-
dukcijo ekspozitur se upravni stroški
ne bodo znižali. Sedanje delo pri eks-
poziturnah se bo moralo opraviti tudi
pozneje. Uradniki opuščenih ekspozit-
tur bodo morali v Ljubljano ali k dru-
gim ekspoziturnam. Med delavstvom bo
nastal vihar, mi bomo pa odgovorni!
Brez ekspozitur bodo imeli delavci
zvezo z uradom samo potem pošte.

(Točno. Ekspoziture niso samo za
to, da opravljajo birokratske posle,
ampak, da gredo delavcem in deloda-
jalcem z nasvetom in dejansko na ro-
ko. Pobirajo naj prispevke, kontrolir-
ajo bolnike in delodajalce, opravljajo
komisije pri obratnih neizgledih
itd., pa bodo imele še preveč posla.
Mogoče bi nekateri gospodje te posle
radi opravljali iz Ljubljane, posebno
revizije obratov?)

Anton Krajcar, član ravn. OUZD:
Opozarjam, da bi bilo za delavske za-
stopnike nevarno zahtevati redukcijo
ekspozitur, kar je že davno skrivna
želja samostojnih demokratov in delo-
dajalcev, kateri sem se redno upiral.
Ubrani se moramo očitka, da delamo
po njihovih navodilih. Delodajalci
bi najrajši sploh vse delavsko zava-
rovanje odpravili! Golmajerjev očitke,
da uradniki pri ekspoziturnah nič ne
delajo, moram z vso odločnostjo zav-
rniti. Delajo več, nego se more od njih
zahtevati. Govorim iz lastne skušnje.
Navaja primer iz Maribora, kjer de-
lajo samo štirje uradniki, dela je pa
za deset. (Rado Čelešnik: Delajo, a
nič produktivnega!) Zahtevam navo-
dil, da se bom na prihodnji seji ravnateljstva
znan ravnati.

(O, Čelešnik, ki je bil ob vstopu v
stranko po vojni — prej je bil narodni
socialist — ubog kakor cerkvena miš,
dela, tako produktivno dela, da si je
priproduciral v Mostah pri Ljubljani
krasno vilo. Škoda, da ni bilo Jožeta
Tomca zraven, ta bi mu že malce po-
tipal žilo tam, kjer je najbolj občut-
ljiv.)

Ivan Hojnik, član ravn. OUZD, se
izreka zoper redukcijo ekspozitur. Da
je toliko neplačanih prispevkov, je
kriva uprava, ki je odpravila inkasante.
Pri vsaki ekspozituri naj se skrbi
za redno inkaso po za to določenih
osebah.

(Nedavno je bil upokojen uradnik,
sedaj, ko je v pokoju, so ga pa zopet
nastavili za pobiranje prispevkov, od
katerih dobi posebno provizijo. Pra-
vijo, da sedaj več zasluži kakor prej.)

Jeruc (?) govori o sedanji misel-
nosti delavcev, ki jim je v prvi vrsti
za denar, potem šele za zdravnike in
zdravila. ki da jih zdravniki vsled pre-
povedi OUZD ne smejo predpisovati
po želji bolnikov. Pritožuje se tudi
proti zobozdravnikom. Zahteva izved-
bo akcije za razpis volitev v OUZD.

Franc Falatov, uradnik OUZD. —
Smatram za svojo dolžnost, da kot za-
stopnik privatnih nameščencev in
uradnik OUZD branim čast name-
ščencev OUZD, ki so jih tu napadali
njih lastni tovariši in somišljeniki.
Proti temu odločno protestiram. Po-
seben zavračam očitke g. Golmajerja.
Nameščenci delajo po svoji vesti za
ne bogve kakšno plačo. Če kdo ne de-
la, naj bo poklican na odgovor. Po-
samezni slučaj so vam gotovo znani,
bolj ko meni. Ni lepo, da moram sli-
šati take napade od strani, od katere
bi jih ne bil nikdar pričakoval. Z re-
dukcijo ekspozitur se upravni stroški
ne bodo znižali. Nasprotno, upravni
aparati se bo še bolj komplicirali, de-
lavci boste s tem razburili in tudi de-
lodajalce boste spravili pokonci. Eks-
poziture niso tu zaradi sebe ali zaradi
urada, ampak zaradi članov in delo-
dajalcev. Najcenejša uprava ni vedno
tudi najboljša. Je popolnoma napač-

no, če hočete razmere ozdraviti na ra-
menih in na stroške nameščencev. To
bi bil čisto kapitalističen način. (Med
govorom Falatova sta delala Likar
in Čelešnik neprestano neslane med-
klice. Značilno!)

Rado Čelešnik reasumira izvajanja
govornikov, pri tem pa ponovno kre-
pko zagovarja redukcijo ekspozitur.

Taka je pač »samostokovna« Stro-
kovna komisija. Zato so bili naprav-
ljeni govorom Likarja, Golmajerja in
Čelešnika odgovarjajoči sklepi. To
sporočamo vseh delavski javnosti v
dokaz izdajalskega postopanja social-
patriotov. Če se prizadeto delavstvo
ne bo hitro zganilo in pokazalo zobe
— bo prepozno.

Stanovanjska demagogija kapitalističnega sorodstva.

(Dopis z Jesenic.)

17. oktobra se je vršil na Jesenicah
protestni shod proti nameravani od-
pravi nekoliko še obstoječega stano-
vanjskega zakona za zaščito stano-
vanjskih najemnikov. Par dni pred
shodom so se razdeljevala vabila med
delavci brez lastnih hiš. Za one pa, ki
so si od svojih grizljajev pritrjali in
postavili majhne hišice, za te vabil ni
bilo. Iz vabila je bilo razvidno, da skli-
cujejo shod sporazumno vse organizaci-
cije, vendar pa krajevna organizacija
JSDS za Jesenice ni bila nič obvešče-
na o tem in zato so bila vabila neveljavna.

Shod je ob pol 10. uri otvoril pred-
sednik nevtralnih strokovničarjev g.
Jurij Jeram. Uvodoma je obljubil be-
sedo vsakomur, obžaloval pa slabo
udeležbo in da se ne čudi temu, ker
se med delavstvom nahajajo temni de-
moni in janičarji, ki ovirajo vsako
resno akcijo za zaščito stanovanjskih
najemnikov. Obširneje poročilo k sta-
vari je imel centralni sporazumaški re-
ferent Vencajz iz Ljubljane. Orisal je
razne teškoče, ki se dogajajo na račun
najemnikov v Ljubljani in drugod. Po-
jasnjeval je, kako se izvajajo posa-
mezni zakoni ter ugotavljal razliko s
strani oblasti med izvajanjem stano-
vanjskega in finančnega zakona. Prav
jasno pa je povedal, da je stanovanjski
zakon tako slabo sestavljen, da si
razni členi nasprotujejo, da je vedno
slabši in da je že bolj v zaščito hišnih
posestnikov kakor pa stanovanjskih
najemnikov. V pogledu stanovanjskega
problema za olajšanje stanovanjske
mizerije je dal za primero Dunaj, kjer
imajo občino socialni demokratje v ro-
kah, proti Ljubljani, ki gospodari nad
njo meščanski kapital. Apeliral je za
resno akcijo, grajal pa prekljanje med
seboj. Na videz je bilo to vse lepo. Po-
vedal pa ni, kako in na kakšen način
se dajo te in slične teškoče odpraviti.
Tudi resolucija je bila sprejeta.

Zaključno besedo je imel Jeram, ki
je s svojimi nevednimi nekaterniki, ki
plešejo okrog »Delavske politike«, in
podpiran od levoorientiranih poskre-
bel, da se je shod izcimil v najostrejši
protest, toda ne proti reakcionarnemu
kapitalističnemu vladanju, ampak proti
Jugoslov. soc. dem. stranki. Jeram
je dobesedno zival svojo jezo proti
»Napreju« tako-le: »Revolverlist« »Na-
prej« pa piše: Proč s stanovanjsko
zaščito! Ja, le smej se Žnidar; (Žnidar
se je medtem pismeno prijavil za be-
sedo). Drekarijam in razbijanju je tre-
ba napraviti konec na javnih shodih.
Če bi bil ves javni shod za to, da se da
Žnidarju beseda, mu je kot predsed-
nik jaz ne dam. Zato so diskusije!
Nadalje omenja, da sta Stokovna ko-
misija in Stanovanjska organizacija
napravili vse, da se je zakon že po-
daljšal do leta 1927. (Ali je potem vse-
ga konec? Opomba dopisnika.) Udri-
hal je tudi po klerikalcih radi neke
po njih preganjane vdove, koliko so

Najboljši šivalni stroj in kolo

Je edino le

za domačo obrt in industrijo
v vseh opremljenih.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Ponk v voženju brez-
plačen - Večletna ga-
rancija - Delavnica
za popravila - Nizke
cene, tudi na obroke

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika

za časa njihovega delovanja v občini, ki jo imajo v svojih rokah, storili za omiljenje stanovanjske bede itd. Socialnim demokratom je predbacival, da smo figarji in drekači (Svetek tudi tako govori). Hvalil je svoje delo, koliko je že za take ljudi, ki se valjajo po tovarniških stanovanjih, naredil. (Splošno mnenej je bilo, da gre to na Thalerja.) Le smeji se, Kralj! (Tebi se moram, Jeram!) Nato je agitiral za organizacijo in ob pol 12. zaključil z izžvižgom — Mussolini — shod. Delavstvo je dobilo vtis nemoralnega dela, Jeram pa moralni poraz.

Mi socialni demokrati prav dobro vemo, da je udeležba na shodih le radi socialpatriotske demagogije in njenih fraz tako padla. Delavstvo se je naveličalo brezpredmetne besedičenja. Ni pa res, da je padla radi pisave Napreja. »Naprejevi« čitatelji hodi jo pridno na shode! Jeseniško delavstvo še premalo čita pravi delavski tisk in premalo razmišlja o njegovi vsebini in prav zato ni zmožno zavračati Jeramove in druge demagoške fraze. Kakor na Jesenicah tako drugod, kjer je še socialpatriotizem, se proletariat še do danes ni mogel otresti takih klevetnikov in se poglobiti resno v tekoča socialna vprašanja. In prav zato ni znal združiti idejne smeri dela paralelno z ostalimi razrednimi organizacijami v skupni neodvisni razmah. In raditega ni bil zmožen z uspehom voditi borbo proti kapitalu. Danes pa je že vidno, da bo socialpatriotizem zgubil ves svoj vpliv med delavstvom čim ga bo do dna v delu spoznalo. In socialpatriotski generali bodo ostali zedinjeni in osamljeni, proletariat bo pa vodil brezobzirno borbo proti kapitalu in njegovemu sorodstvu. Izkušnje vašega dela ga prav lopo učijo. Treznejši jeseniški kovinarji v samostrokovnosti to že opažajo. Da ne bodo kovinarji v mislih premoteni raditega, ker pišemo o osebi Jerama, apeliramo nanje potom tiska, da dobro prečitajo dopis našega strankinega glasila »Napreje« št. 41 od 9. oktobra »Stanovanjska demagogija socialpatriotov« in potem naj sami sodijo, ako res piše »Napreje« o odpravi stanovanjskega zakona in če je res trditelj Jerama na javnem shodu resnična in upravičena.

Zavedni delavci se pač dobro zavedamo, da današnji zakon ščiti tudi kapital. Saj ga je kapital sam izdelal in izvajanje tega zakona v praksi brez sodelovanja delavstva — je korumpirano delo. Zato čuti kapital, da ni poterbe zidati, saj ima delavstvo stanovanjsko zaščito. Kapital pravi na zahtevo delavstva: Denarja ni: ne moremo zidati, sicer pa država in občina tudi ne zidata. Ker nekateri delavci v nevednosti ne razumejo, da ima kapital ves državni aparat v svojih kleščah, zato se kapital lahko na prav lep način izogne poštenim delavskim zahtevam. V resnici predstavlja državo delavno ljudstvo. V državi je nad 90% agrarnega in industrijskega delavnega ljudstva, ki tvori torej ogromno večino. Ker je to ljudstvo prepreno z meščansko, versko in nacionalno ideologijo in prevlečeno s socialpatriotizmom, je zato nezmožno z dejanji pokazati kapitalu: Država smo mi, ki delamo in ustvarjamo in ki smo glavni stebel države. In prav raditega ima kapital ves državni aparat v svojih rokah in z raznimi krivičnimi davki (kakor davek na ročno delo itd.) izkorišča kmetiško-delavski razred. Delavno ljudstvo prinaša v državne blagajne največ direktnega in indirektnega davka. Ker nima proletariat Jugoslavije niti enega svojega zastopnika v parlamentu, ostaja ta denar nekontroliran. Korupcija se je v meščanskih grupah tako razpasla, da preti državi nevarnost. Industrija je radi bančne spekulacije v zastoju. Industrija se grupira v svetovne koncernne. Meščanske kapitalistične frakcije, ki imajo ves državni aparat v svojih rokah, so kakor posamezni delničarji privatnih podjetij in bank. Zato se prazni državna blagajna. Ljudstvo je v obup. Odtod kriza, odtod tudi pomanjkanje stanovanj.

Jugoslovanska soc. dem. stranka je pri zadnjih državnozbornih volitvah hotela kandidirati na skupni listi s SPJ, a oni so to odklonili, ker smo

hoteli zbrisati pri njih nekatere kandidate. Enako pravico smo jim dali za nas, to pa raditega, ker vsem pri SPJ nismo zaupali. Delavstvo se ni znalo orientirati. Danes se to kaže v jasnejših obrisih. Zato je tudi socialpatriotizem korumpirana sila, ki razjeda delavstvo, ga idejno in materialno izkorišča. Razne tožbe, ki se vršijo zgolj radi osebnosti, porabijo precejšnje vsote denarja iz strokovnih blagajn. Delavske blagajne so prazne. Delavstvo v sili vprašuje po denarju — denarja pa ni. Take so govorice o jeseniških predstavnikih (baje nečlanih!), ki pa vodijo tako politiko, »da jih imajo vsi radi«. Vozijo se z dvema vlakoma na razne upravne seje. Govorijo na shodih o preganjanju ljudi in nedelavnosti v občinskih zastopstvih od strani kapitalistov, sami pa postav-

ljajo ljudi na ceste in se odtegujejo javnemu občnemu delu. Ali ni to dosledna taktika socialpatriotizma, ki mu načeluje g. A. K.? Ali ni to politika njegovih pomagačev, ki so si izmislili in potem izdali samostrokovnost, ki so gospodarstvo ločili od idejnega dela in ki so se porodili na matici socialne demokracije. Jeram bo to dobro razumel!

Zato kličemo vsemu delavstvu: Strnite svoje vrste. Ne samo v tovarni, tudi v občini in državi moramo biti zastopani. Nazaj k pozitivnemu delu, da se izognemo krize in stanovanjske bede itd., ki jih dnevno preživljamo. Kder tako misli ali čuti, ta spada v proletarsko socialno demokracijo, ki mu bo organizacijskim potom v skupnosti izvajala boljši obstoj.

Rešitev nas je le naše delo!

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vsej

dobro asortiranih

kolonijalnih trgovinah.

G. Joža Golmajer nas po s. Leskošku naproša za popravek, da on na predzadnji seji Delavske zbornice ni pripovedoval, da stanejo banketi po 40.000 Din, ampak le, da se na jugu prirejajo banketi.

Boj za samoupravo Ljubljane. Na ponedeljkovem sestanku pride na dnevni red vprašanje proletarske demokracije. Udeležite se v čim večjem številu! Po-vejte tudi sodelavcem. Kakor vsak ponedeljek se bo vršil tudi ta sestanek v brezalkoholni restavraciji »Pod lipo« na Rimski cesti. V petek 29. oktobra pa bo istotam debata o Delavski zbornici.

Esperantski tečaj otvori novembra Ljubljanska kulturna sekcija KDZ. Pouk se bo vršil po 2 uri tedensko. Mesečni prispevek 10 Din. Kraj: Velika čolnarska ulica 19. Priglasijo se sprejemajo istotam. Tudi pismeno.

V celjski okolici je pošta prav posebno hitra. Nekatere bolj oddaljene vasi dobijo »Napreje«, ki je bil oddan na pošto v Ljubljani 1. oktobra, šele 6. oktobra. Iz Celja na Babno je dobil pol ure hoda, dopis pa potrebuje več kot 7 dni. Napaka je pa tudi to, da naš pismonoša, ki raznaša pošto po vaseh Lava, Ložnica, Babno, Medlog, Lopata, Ostrožno in Lokrovce, pušča pošto za nekatere vasi v neki hiši na Babnem. Tako, da moramo še sami ponjo. Želimo, da se to popravi. Več prizadetih.

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz, dne 9. oktobra	Din 10.676.35
Simon Sprager	Din 3.40
Franjo Langof, Vrhnika	Din 17.40
Franc Kosce, Ljubljana	Din 28.50
Jakob Dolničar, Brezovica	Din 4.—
Alojz Leskošek, Celje	Din 50.—
Pavla Kisovčeva, Ljubljana	Din 1.—
Karl Kisovec, Ljubljana	Din 20.—
Pongrac Lesjak, Črna	Din 10.—
Katarina Lesjakova, Črna	Din 5.—
Jernej Kolšek, Črna	Din 3.—
Karl Košec, Zalec	Din 6.—
Jakob Cokan, Zabukovca	Din 10.—
Jakob Cokan, aZbukovca	Din 10.—
Franc Kasnik, Črna	Din 2.—
Ivan Grabner, Črna	Din 10.—
Miroslav Pevec, Škale	Din 10.—
K. L., Škale	Din 10.—
KDZ v Gorjah	Din 3.50
Alojz Leskošek, Celje	Din 21.—
Jožef Piliš, Celje	Din 5.—
Ivo Vrečar, Celje	Din 10.—
Franc Jelen, Celje	Din 5.—
Janez Kamenar, Celje	Din 2.—
Karl Doblaš, Mežica	Din 3.—
Jakob Majer, Prevalje	Din 2.—
Lovro Vajdl, Prevalje	Din 2.—
Ivan Strmčnik, Prevalje	Din 2.—
Josip Topler, Prevalje	Din 2.—
Franc Kramberger, Prevalje	Din 10.—
Albert Nadrah, Prevalje	Din 4.—
Franc Ozimic, Prevalje	Din 10.—
Franc Velenšek, Prevalje	Din 10.—
JSDS in KDZ v Prevaljah	Din 5.—
Filip Vidic, Ljubljana	Din 11.—
Skupaj	Din 10.979.15

Pomotoma je zadnjič izostalo, da je Pongrac Lesjak dal za tiskovni sklad 10 Din z opombo: »Namesto smodnika za streljanje k zmagi s. Ize Prijateljve nad Zadržno banko.« Znesek sam je bil pa objavljen.

Mežica. Pri nas je Korun - Kristanovih organizacij konec. Neki tukajšnji agitatorji te stranke in internacionalno priznani navdušeni »socialisti« so sedaj po razsulu njih stranke pokazali svoj mogočni socializem s tem, da so šli po večini vsi k sokolom itd. — Pa to so večinoma sami funkcionarji, tako n. pr. predsednik korunovske pol. organizacije itd. Pa tudi od naše stranke je šel g. Pustoslemšek k sokolom in baje samo zato, ker mu pri nas nismo mogli priboriti boljšega kruha in boljše plače, nego jo imamo mi sami. Vsega tega smo krivi delavski zaupniki in v največji meri sem jaz sam kriv, da g. Pustoslemšek ni prišel pogostejše do akordnega dela oziroma do strojnega vrtanja. Tako zabavljata ta možakar in njegova žena po gostilnah in drugod. Ker vidim, da osebno pojasnilo ne zadostuje, odgovorjam javno sledeče: Ko se je g. Pustoslemšek pritožil, sem interveniral najprej pri dveh nadpaznikih in sicer pri enem 2 krat, pri drugem pa 1 krat, in sicer za vse delavce sploh, za g. Pustoslemška pa še posebej. Prvi nadpaznik mi je odgovoril, da Pustoslemška ne more porabiti pri delu, ker je prelen, zato je večinoma na dnini ali pa pri ročnem vrtanju, (ne vem koliko je na tem resnice, pač pa sem zvedel pri drugih delavcih, da se res pri delu rad odmiče). Drugi nadpaznik pa pravi, da nikakor ne verjame, da bi g. P. slabo šlo, ko ga vedno vidi v gostilnah dobre volje pri alkoholu. Pri nadpaznikih torej nisem nič opravil. Ko so pa prišle pritožbe in zahteve glede menjavanja akordnega dela še od drugih revirjev, sem sestavil sledečo vlogo za podjetje:

1. Generalnemu ravnateljstvu The Central European Mines Limited Mežica. Na zahtevo delavstva smo primorani intervenirati zaradi menjave pri akordnem delu. Kakor je omenjeno na vlogi iz Helene, smo dobili pritožbe od vseh revirjev, da se morajo izvršiti izmenjave pri delu vsaj vsak mesec, če že ne vsako periodo; delo se menjava sedaj n. pr. samo na Glančniku, tako da je del delavcev celo leto na akordu pri strojih, drugi morajo zopet po pol leta in tudi po celo leto vrtati na roke in tretji zopet morajo biti po več mesecev zmeraj na dnini. Največje zlo je pa to, da so večinoma kmečki sinovi na akordu in navadno še na najboljših. Ravno ti delavci pa imajo skoraj vsi po večini hrano zastonj doma, potem se pa po gostilnah hvalijo, kako dobro zaslužijo. Pravi rudarji po poklicu in rodu, v najboljših letih, ki imajo veselje do akordnega dela in imajo družine, da jim zmeraj primanjkuje za hrano, morajo pa takorekoč barabe igrati — delati torej dela, ki so za začelnike. Istotako je tudi pri vozačih. Enake pritožbe smo dobili tudi od drugih

revirjev. Podpisani predlagamo, da se uredi tako, da se bo akord menjaval vsak mesec in sicer tako, da bo vsak prišel do vsakega dela, kakor do strojnega vrtanja tako tudi do vrtanja na roke in do dnine vsak v enaki meri. Če pa kdo ni zmožen vsakega dela, tisti pa itak ne bo zahteval takšnega zaposlenja. Podpisani želimo, da cenj. ravnateljstvo skliče sejo radi teh vloženih zahtev, želimo čimprej in sicer v dogovorjenem roku.

Ta vloga je podpisana od vseh mežičkih zaupnikov in sestavljena, kakor je delavstvo želelo.

Na to vlogo je bila dvakrat seja sklicana in zopet preložena in tretjič smo dobili sledeči odgovor:

Vsled obolevosti g. generalnega ravnatelja smo primorani na zadnje tamošnje vloge odgovoriti pismenim potom, kakor sledi:

Menjava akorda. Na podlagi posvetovanja z gg. obratovodji je prišlo gen. ravnateljstvo do zaključka, da ni mogoče ugoditi želji delavstva, naj bi se vsi akordi menjavali vsak mesec, ker to ni izvedljivo iz ekonomičnih razlogov za podjetje, na drugi strani pa tudi delavstvu ne bi nudili tistih ugodnosti, kakor si jih očitno pričakuje. Po informacijah, zadobljenih od gg. obratovodij, so se v prejšnjih časih menjavali akordi v krajših razdobjih, prišlo pa je do tega, da so delavci sami prosili, da bi se ne menjavalo tako pogosto, ker je izprememba dela vplivala na njihovo storitev in tudi na zaslužek. Jasno je, da čim dalje časa človek dela isto delo, tem spretnejši postane v njem in tem boljše je njegova storitev in njegov zaslužek. Upoštevati pa je tudi, da mora podjetje gledati tudi na fizično usposobljenost delavcev za posamezne akorde, in da usposobljenost ni pri vsakem enaka. Podjetje ima kakor vsak gospodar pravico urediti delo tako, da se vrši na najbolj ekonomičen in uspešen način. V kolikor se pri tem dajo upoštevati želje delavstva, jih je podjetje upoštevalo in jih tudi namerava upoštevati, ne more pa pristati na šablonsko izmenjanje delavcev, pod katerim bi trpela uspešnost dela. Na srečo! The Central European Mines Limited Mežica, 25. junija 1926. — General Menages George Bargate.

Na ta odgovor smo delavski zaupniki odgovorili sledeče:

Na Vaš cenj. dopis z dne 26. junija 1926 odgovarjamo: Z odgovorom g. generalnega ravnatelja se ne moremo popolnoma strinjati. Priznavamo, da ima vsako podjetje pravico urediti delo tako, da se vrši na najbolj ekonomičen in uspešen način, vendar pa v zadnjem odgovoru g. gen. ravnatelja vidimo, da naši predlogi, ki jih imamo pravico staviti po zakonu o II. rudarski skupini, in po zakonu o zaščiti delavcev, deloma niso bili prav razumljeni in tudi ne vpoštevani v zadostni meri.

Menjavanje akorda: Obratnim zaupnikom je znano, da so pri akordnem delu zaposleni predvsem nekateri kmetjski sinovi, ki pri rudniku še niso zaposleni še tako dolgo dobo kakor velikanska večina drugih delavcev, a so vendar prideljeni k akordnemu delu brez vsakega prestanka že več ko eno leto. To je zelo jasna krivica. Ako pa podjetje ne more menjati delavcev pri akordnem delu vsak mesec, smo prepričani, da je mogoča menjava vsaj vsaka dva do tri mesece in to na tak način, da bo prišel vsak delavec brez izjeme, ki tako želi, tudi do strojnega vrtanja kakor tudi do vseh drugih del. To ni samo ekonomično, temveč tudi pravično. (Upravičeni smo do te zahteve po § 109, točka e, zakona o zaščiti delavcev.) Obžalujemo, da se je seja z zaupniki zopet preložila in želimo, da se čimprej skliče. Na srečo! Dne 22. julija 1926.

Na ta odgovor je bila seja sklicana šele 26. avgusta 1926. Ta seja je bila precej živahna, dosegli smo pa toliko, da je generalno ravnateljstvo pristalo samo na to, da se bo menjavalo po možnosti, kar se je prilično že izvršilo, pa ne popolnoma tako, kakor si delavstvo želi. Torej g. Pustoslemšek, sedaj vidiš, da sem storil jaz in drugi svojo dolžnost, pač pa tiste moči še zaupniki nimajo, da bi podjetniku kar diktirali: tako in tako mora biti!

ŽIKA

je najboljša žitna kava!

In te moči še toliko časa ne bomo imeli, dokler bodo takšni nezavedneži in koristolovci med delavstvom, ki gredo sokolom na limanice v škodo samemu sebi in v korist kapitalu. (Sicer pa g. P., možakarju in njegovi ženi, sedaj ni treba zabavljati čez nas, ker ima korist od tega, da je šel k sokolom.). Res je, da smo zelo slabo plačani pri našem rudniku. Kdor je vedno na dnini, ta niti nima dovolj za najpotrebnejšo hrano in kje je še obleka in drugo. Takih pa je pri nas zelo veliko, pa ne zabavljajo toliko in tako nepravilno kakor g. Pustoslemšek, ki je imel že akordno delo, vmes pa zabavljaj in še zabavlja. Prestavljen je bil v Žerjav v topilnico in tam prav dobro zasluži, tako se je njegova žena izjavila, da prej, ko je bil on pri berotovcih, je komaj po 300 Din na periodo prinesel mezde; odkar je pa pri sokolih, prinese pa po 1200 Din. Saj ne verjamemo tega (1.200!). A tudi koristili možakarju ne bodo veliko, če bodo pri njem tudi za naprej alkohol in plavi na dnevnem redu tako, kakor so dosedaj. — Delavskemu zaupniku pa podjetje in razni predpostavljani pri vsaki zahtevi predbacivajo pijančevanje, potem pa si še ta človek upa zabavljati, če se ne da zanj kaj doseči, ko si je popolnoma sam kriv. Sicer se nam pa čudno zdi tole: generalno ravnateljstvo je pri seji izjavilo, da na boljših akordih so tisti delavci, ki so nekaj akordni napraviti; torej potemtakem Pustoslemšek na Glančniku ni bil zmožen, ker ga ni bilo mogoče spraviti do boljših akordov, in sedaj, ko je pristaš sokolov postal, je pa bil v Žerjav prestavljen in tam je pa na enkrat zmožen za boljše akorde. Čudno je to, da človek pri sokolih dobi fizično silo, da je potem naenkrat

zmožen do boljših zaslužkov. Pustoslemšek misli, da nam je žal za njim, pa za takim prav nič, ki je bil samo pri alkoholu socialist, shodov in sestankov se pa nikdar ni imel časa udeležiti, članarino je tudi večinoma plačeval po 3 do 4 mesece nazaj in svojega odstopa pa tudi ni imel korajže odpovedati, članarino za april še tudi do danes ni plačal, čeprav da zasluži po 1200 Din na 14 dni. Take ljudi smatramo za nezavedneže.

Da me ne bo kdo lovil za besedo: Ne vem, koliko zasluži zdaj P., govori se pa, da se je žena hvalila, češ, 1200 Din. Na take govorice je treba nastopiti, ker bi drugače vsi trpini prestopili v novo nacionalistično organizacijo. Take govorice so reklama in jih je treba javno opisati.

Fr. Blatnik II.

(Op. ur. Pristaše demokratske Unije, ki jo tvorijo nar. soc. in SDS, imenujejo v Mežici kratko »sokole«, ker so mnogi tudi res pri Sokolu.)

Prevalje. Na tukajšnji šoli vladajo prav macedonske razmere. Leto dni še ni poteklo, ko smo pisali, da manjkata dva učitelja. Potem sta prišla a zopet odšla. Že drugi mesec gre h kraju, odkar se je pričel šolski pouk, in še vedno ni zadostnega števila učiteljev, še zdaj manjka dva, in povrhu je ena učna moč še obolela, tako da manjkajo kar tri učne moči. Torej si lahko vsak izračuna, kaj se more otrok pri takih zmešnjavah naučiti. Šola je na sedežu srezkega poglavarja in je torej šolska oblast dobro poučena o vsem. Ali se hoče na račun napredka tukajšnjega ljudstva morda prihrani par sto dinarjev »za poplavljenice?« Ako se obračamo na Beograd, se govori, da je v Sloveniji na-

robe, če pa v Sloveniji potrkamo, pa pravijo, da je centralizem kriv. — To posnemamo iz dopisa, ki so nam ga poslali starši. Pri tem gre za obmejno občino, v kateri bi morale biti šola vzorna, da bi s čim boljšo izobrazbo naraščajo dvignila blagostanje eksponiranega obmejnega kraja in da bi se nam tudi v kulturnem oziru ne bilo treba sramovati pred tujci. Pa kapitalistična slava se za tako zaščito meje ne zanima, ona ima rajša nevedno ljudstvo, ki se da izkoriščati za militarizem. To je na vsem svetu tako in bo tako ostalo, dokler se ne bo začelo ljudstvo samo upravljati. Prevaljčani so prvi korak k samoupravi že storili, ustanovili so si soc. dem. krajevno organizacijo. Drugi korak mora slediti: v tej organizaciji morajo zavestno sodelovati, ne čakati rešitve od zgoraj, ampak si jo priboriti z lastnim delom. Tako bodo pridobili za resno delo tudi druge. Potem jih šolska oblast ne bo več tako ignorirala. Dokler pa take resnične samouprave ne bo, dokler se ljudstvo ne bo res samo upravljalo, toliko časa bodo nad njim vladali centralisti s pomočjo domačih prilizunov, vseeno ali belih ali črnih.

Gorje pri Bledu. Krajevna organizacija JSDS in KDZ sklicuje za nedeljo, dne 24. oktobra 1926 ob 15. uri v prostorih gostilne Vavpotič v Gorjah svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Točna udeležba dolžnost vseh članov. — Odbor.

Jesenice. Krajevna organizacija JSDS in KDZ priredi v nedeljo, dne 24. t. m. ob 10. v gostilni Delavskega doma pri Jelenju javen shod s sledenim dnevnim redom: Socialna zakonodaja in delavski razred. Kdor si služi svoj kruh z delom naj pride sigurno na shod.

PREKLIC.

Podpisani Rudolf Kompan preključimo vse žaljive govorice o gospej Mariji Schmalhoferjevi za neresnične. Za kazen plačamo 100 dinarjev za tiskovni sklad »Napreja«.

Rudolf Kompan, Črna.

Pregleda organizacij za september v tej številki nismo objavili, ker se je Mežica spravičila. Objavimo ga prihodnjice.

23. X. 1926. — 2400.

Izšla je BLASNIKOVA VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927,

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obražan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozorjamo na darovne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes vlasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 dinarjev. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. BLASNIKA NASLEDNIKIH
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg št. 12.

Vabilo

na

izredni občni zbor

Splošne gradbene-gospodarske produktivne zadruge »NAPREJ« r. z. z. o. z. v Celju

ki ga sklicuje načelstvo v sporazumu z nadzorstvom na dan

7. novembra 1926 ob 9. uri dopoldne
v poslovne prostore hotela pri Kroni

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o delovanju in napredku raznih obrtnih odsekov zadruge in gospodarsko stanje.
2. Volitev poslovodje za gradbeno podjetje.
3. Volitev poslovodje za tesarsko podjetje.
4. Volitev poslovodje za pekarno.
5. Razni predlogi.

Načelstvo

SAMO ENKRAT

poskusite in kupili boste vedno pristno angleško in češko sukno, kamgarne, ševljote za moške in najnovejše volneno modno in perilno blago za spomladanske ženske obleke po **znižani cen** v manufakturah in modni trgovini

Miloš Pšeničnik

Celje

Na željo se pošljejo vzorci

Postrežba solidna!

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg šte. 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji cen.

PERILO IN OBLEKE

platno, sukno, plavino, volneno blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najboljše pri trdki

I. N. Šoštarich

MARIBOR, Aleksandrova cesta šte. 13.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Vsi k „AMERIKANCU“ v Celje

odeje (koulre) od	Din 140— naprej
štofaste moške obleke od	Din 400— naprej
štofaste fantovske obleke od	Din 100— naprej
cajgaste moške obleke od	Din 150— naprej
cajgaste fantovske obleke od	Din 80— naprej
cajgaste hlače od	Din 45— naprej
moške kape, štofaste od	Din 30— naprej
druklatno od	Din 9-50 naprej
belop l.	Din 10— naprej

Ostanki po lastni cen.

V zalogi velikanska izbira štofov, cajgov, svilenih robcev, predpasnikov, srajc, otroških oblek ter vsakovrstnih nogavic.

Ako res hočete štediti in poceni kupiti, potem se prepričajte in pridite k Amerikancu v Celje, pri farni cerkvi.

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogovce, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilce, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce

edino le pri trdki

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Najnižje cene!

Na vsilko in malo!

POZOR!

Zopet znižane cene!

Josip Šlibar

POZOR!

Zopet znižane cene!

Ljubljana, Stari trg 21, — poleg Zalaznika

Kontenina rujava	Din 7—, 10—, 12—
Kontenina za rjuhe	Din 27—, 29—, 34—
Angleški šifoni	Din 12—, 15—, 19—
Robci, turat	Din 48—, 70—, 90—

Angle ki poplēm	
za bluze in srajce	Din 36—, 40—, 45—
Rozlično blago	
za ženske obleke	Din 9—, 16—, 32—

Čisto volneno blago za ženske široko	
110—130 cm	Din 40—, 70—, 120—
Prima moški štofi, lodal, kamgarni in	
drugi	Din 90—, 200—, 300—

Vsako sredo in soboto prodaja ostankov.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.